

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะศิลปะสร้างสรรค์ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะศิลปะสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ $83.93/88.22$ นั่นคือ ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะศิลปะสร้างสรรค์ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ระหว่างเรียน โดยรวมร้อยละ 83.93 และผลสัมฤทธิ์หลังเรียน โดยรวมร้อยละ 88.22
2. คัดชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะศิลปะสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.7756 นั่นคือ นักเรียนมีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 77.56 เมื่อเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะศิลปะสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนการพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะศิลปะสร้างสรรค์ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 26.13 และคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 12.76
4. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะศิลปะสร้างสรรค์ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยภาพรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะศิลป์สร้างสรรค์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 83.93/88.22 นั่นคือ ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะศิลป์สร้างสรรค์ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ระหว่างเรียน โดยรวมร้อยละ 83.93 และผลสัมฤทธิ์หลังเรียน โดยรวมร้อยละ 88.22 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ศึกษาได้จัดทำแผนการเรียนรู้ มีการเตรียมการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นแนวทางการสอนอย่างเป็นระบบโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สร้างสื่อการเรียนการสอนและเครื่องมือวัดผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเหมาะสมกับวัย และความต้องการของนักเรียนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้ เป็นการพัฒนาการเรียนการสอน โดยมีชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาเป็นสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนที่ได้ผ่านขั้นตอนน่าเชื่อถือ ผ่านการกลั่นกรอง ตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนผ่านการทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพกับนักเรียนกลุ่มทดลองใช้ถึง 2 ครั้ง จึงส่งผลให้ชุดการเรียนรู้ที่สร้างไว้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย พันทิพา ปัจจังกะตา (2549 : 88) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการเรียนรู้ โดยใช้ภาพการ์ตูน เรื่อง การเอกซั้อสินค้าและบริการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่ามีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.21/82.91 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒนา สายรัตน์ (2549 : 65 ; อ้างถึงใน นุศรินทร์ สุริยนต์. 2553 : 65) ได้ศึกษาการสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่อง ความสำคัญและประโยชน์ของดวงอาทิตย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่าชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 80.65/80.00 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองสุข วงศ์ทิพย์ (2549 : 74 ; อ้างถึงใน ศิริไล คำศรี. 2553 : 58) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ การสร้างชุดกิจกรรมเสริมทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 87.70/84.13 และสอดคล้องกับงานวิจัยของจรัสศรี กุลสุวรรณ (2552 : 89) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง นาฏศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย โดยใช้ชุดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่าการพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง นาฏศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย โดยใช้ชุดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.02/82.92

2. ดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะศิลป์สร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.7756 นั่นคือ นักเรียนมีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 77.56 เมื่อเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะศิลป์สร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจากแบบฝึกที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นได้ศึกษาหลักการทฤษฎีและจิตวิทยาในการจัดทำชุดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถของ ความพร้อม (Readiness) ครูต้องคำนึงถึงความพร้อมของนักเรียนแต่ละคน กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) การเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน การเรียนรู้โดยมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful learning) ครูต้องตั้งจุดมุ่งหมายของการสอน ให้ผู้เรียนทราบถึงการฝึกปฏิบัติกิจกรรมนั้นมีผลดีต่อการเรียนรู้และการเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by doing) การจัดการเรียนรู้ด้วยการให้ผู้เรียนมีโอกาสมือกระทำด้วยตนเองเป็นประสบการณ์ตรง ดังนั้นผู้เรียนได้ปฏิบัติแบบฝึก ผู้เรียนจะได้รับความรู้ที่คงทนมากกว่าการรับฟังคำสอนจากการบรรยายของครูเพียงฝ่ายเดียว เป็นไปตามหลักการสร้างชุดการเรียนรู้ ที่จินดา อุ่นทอง (2549 : 38-39) ได้กล่าวถึงหลักการสร้างชุดการเรียนรู้ ไว้ว่า ชุดการเรียนรู้ มีส่วนช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้น หลังจากเรียนในบทเรียนนั้น ๆ ชุดการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นต้องให้ตรงกับจุดประสงค์ ให้เหมาะกับวัย เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก เวลาพอเหมาะและมีคำอธิบายที่ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของจรัสศรี กุลสุวรรณ (2552 : 89) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง นาฏศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย โดยใช้ชุดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่าการพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง นาฏศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย โดยใช้ชุดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง นาฏศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ไทย โดยใช้ชุดการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.7099 แสดงว่านักเรียนได้รับการพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 70.99 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมชัย ทาเจียง (2551 : 78) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง เครื่องโสรไม้วิชางานไม้ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ ที่เรียนจากการใช้ชุดการเรียนรู้มีค่า เท่ากับ 0.76 ความคิดเห็นของนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิศยา ชันดวง (2549 : 97 ; อ้างถึงใน ศิริโร ไถ คำศรี. 2553 : 58) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า มีดัชนีประสิทธิผล 0.6092 หมายถึง นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 60.92

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนการพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะศิลป์สร้างสรรค์ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 26.13 และคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 12.76 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ทั้งนี้เนื่องจากชุดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะศิลป์สร้างสรรค์ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นวิธีสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำให้เกิดทักษะ รวมทั้งชุดการเรียนรู้ เป็นสิ่งจูงใจผู้เรียนคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะของตนเองโดยไม่ต้องคำนึงถึงเวลาและความกดดันอย่างอื่น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และการมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ช่วยเร้าความสนใจของนักเรียน ต่อสิ่งที่กำลังศึกษา เพราะชุดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนเอง ไชยศ เรื่องสุวรรณ (2521 : 45 ; อ้างถึงใน นันทินิษฐ์ สุทธิรัตน์. 2548 : 52) กล่าวไว้ว่า ชุดการเรียนรู้ ช่วยเร้าความสนใจของผู้เรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษา เพราะชุดการเรียนรู้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนเองและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิต บริพรรณ (2552 : 57) ได้พัฒนาการเรียนรู้เรื่องการเพาะเห็ดนางรม โดยใช้ชุดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ชุดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สารที่ การอาชีพ ชุด เพาะเห็ดนางรม โรงเรียนบ้านช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แมนสรวง แซ่ซิ้ม (2550 : 10) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย สารการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ เรื่อง การสร้างเว็บเพจด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ จากการทดลองได้ค่า E1/E2 ทั้งสามชุดรวมกันเท่ากับ 87.71/88.71 2. คะแนนของกลุ่มทดลองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะศิลปะสร้างสรรค์ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยภาพรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.45$) สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 ทั้งนี้เนื่องจากชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เนื้อหา มีความชัดเจนเข้าใจง่าย กิจกรรมในแบบฝึกกระตุ้นความสนใจให้นักเรียนอยากค้นหาคำตอบ เนื้อหาในแบบฝึกมีความยากง่ายเหมาะสมกับนักเรียน กิจกรรมในแบบฝึกมีความน่าสนใจ การจัดลำดับเนื้อหา และขอบเขตของแบบฝึกเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของแบบฝึกมีความหลากหลาย เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม แต่ละแบบฝึกมีความเหมาะสม แบบฝึกมีการวัดผลและประเมินผลตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อทำกิจกรรมในแบบฝึกแล้วนักเรียนมีความเข้าใจบทเรียน และนักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากแบบฝึก ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันทิพา ปัจจังคะตา (2549 : 88) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการเรียนรู้ โดยใช้ภาพการ์ตูน เรื่อง การเอกซเรย์สินค้าและบริการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แมนสรวง แซ่ซิ้ม (2550 : 10) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่าย สาระการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ เรื่อง การสร้างเว็บเพจด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจมากในการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.1 และซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพย์ เขาไข่มุกแก้ว, ยงยุทธ ธนุกฤติและ อภิรัช บวรกิติวงศ์ (2551 : เว็บไซต์) ได้ศึกษา ชุดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ เรื่องทฤษฎีจำนวนเบื้องต้น ที่เน้นการให้เหตุผลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังจากสอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์เรื่องทฤษฎีจำนวนเบื้องต้น ที่เน้นการให้เหตุผล มีผลการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์เป็นจำนวนมากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ที่ระดับนัยสำคัญ .01 สรุปได้ว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถในการเรียน เรื่องทฤษฎีจำนวนเบื้องต้น โดยใช้ชุดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อเนื้อหาทฤษฎีจำนวนเบื้องต้นและกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความคิดเห็นต่อเนื้อหาทฤษฎีจำนวนเบื้องต้นและกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง เรื่อง ทักษะศิลป์สร้างสรรค์ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ในการวิจัย เรื่อง เรื่อง ทักษะศิลป์สร้างสรรค์ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ นำแผนการจัดการเรียนรู้และชุดการเรียนรู้ดังกล่าวไปพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนกลุ่มอื่นต่อไป

1.2 ก่อนดำเนินการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการสอนอย่างละเอียด เพื่อให้เกิดความเข้าใจขั้นตอนการดำเนินการจัดการเรียนรู้

1.3 ครูผู้สอนควรเลือกเนื้อหาในการฝึกให้เหมาะสมกับวัยและ ระดับความสามารถ ตามความสนใจหรือความถนัดของผู้เรียน เพื่อให้มีความพึงพอใจในการเรียน และเรียนรู้อย่างมีความสุข

1.4 ควรปรับปรุงกิจกรรมในชุดการเรียนรู้ ให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้นเพื่อให้ นักเรียน มีแรงจูงใจ สนุกสนาน สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนมากยิ่งขึ้น

1.5 การนำชุดการเรียนรู้เรื่อง เรื่อง ทักษะศิลป์สร้างสรรค์ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ครูผู้สอนควรคำนึงถึงความรู้พื้นฐานของนักเรียนที่แตกต่างกัน ดังนั้นครูผู้สอนควรวัดพื้นฐานความรู้ของนักเรียน และจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อปรับพื้นฐานก่อน

1.6 ครูผู้สอนควรมีความยืดหยุ่นเรื่องเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมตามความเหมาะสม เนื่องจากมีขั้นตอนและกิจกรรมที่หลายหลาย อีกทั้งต้องคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนด้วย

1.7 หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ควรให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ สนับสนุนให้ครูผู้สอนมีความรู้เรื่องการจัดทำชุดการเรียนรู้ โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูทุกระดับชั้น เพราะชุดการเรียนรู้ใช้ได้กับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และเป็นสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้ เรื่องทัศนศิลป์ในชีวิตประจำวัน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้ เรื่องความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

2.3 ควรมีการวิจัยผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ ควบคู่กับการศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY